

“Dit had iedereen kunnen gebeuren”

Beeld brandontwikkeling om 2:08 uur als eerste TS ter plaatse komt

Plaats van ontstaan brand
Waarneming eigenaar voertuig

BASISINFORMATIE:

WAT: BRAND WONINGEN
 KWALIFICATIE: ZEER GROOT
 WAAR: HOEFBLAD ZWAAG
 WANNEER: 2 JUNI 2021

Tijdslijn

01:57 Melding brand
 01:59 Alarmering eerste TS
 02:08 Eerste TS ter plaatse, opschaling naar middelbrand. Twee auto's en carport in brand, gevels worden aangestraald
 02:09 Opschaling grote brand
 02:10 Inzet twee stralen hoge druk
 Vervorming gevelbekleding zichtbaar
 02:11 Gevel en goot woningen in brand
 02:15 Opschaling zeer grote brand
 Brand breid zich uit richting woningen
 02:17 Tweede TS ter plaatse
 Opdracht: Verkenning huisnr. 113 op aanwezige bewoners
 02:19 Derde TS ter plaatse
 Opdracht: Verkenning huisnr. 116 en 118
 02:22 OVDB ter plaatse
 02:22 Eerste TS bezig met opbouw lage druk
 02:26 Vierde TS ter plaatse
 02:31 Hoogwerker ter plaatse
 02:50 Inzet blussing door hoogwerker
 05:19 Brandmeester en afschaling
 11:56 Laatste eenheid retour

Aanleiding onderzoek

Op 2 juni 2021 heeft een autobrand onder een carport aan het Hoefblad in Zwaag geleid tot 4 onbewoonbare woningen. Het brandverloop riep vragen op. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? Ook waren er signalen dat het brandweeroptreden mogelijk een rol heeft gespeeld. Ook het feit dat er meerdere identieke woningen in dezelfde wijk staan riep vragen op. Kan dit nog een keer gebeuren?

Dat een autobrand leidt tot vier onbewoonbare woningen is een ongebruikelijk beeld. Het brandverloop en de inzet (1^e uur) van de brandweer is daarom onderzocht. Onderzoek naar de brandoorzaak is geen onderdeel van dit onderzoek, dit is door de politie uitgevoerd. Conclusie is dat de brand zeer waarschijnlijk is aangestoken.

Het doel van het onderzoek was om te leren van het brandweeroptreden en het brandverloop. Het onderzoek heeft een aantal conclusies, aanbevelingen en tips opgeleverd die in dit document worden gedeeld.

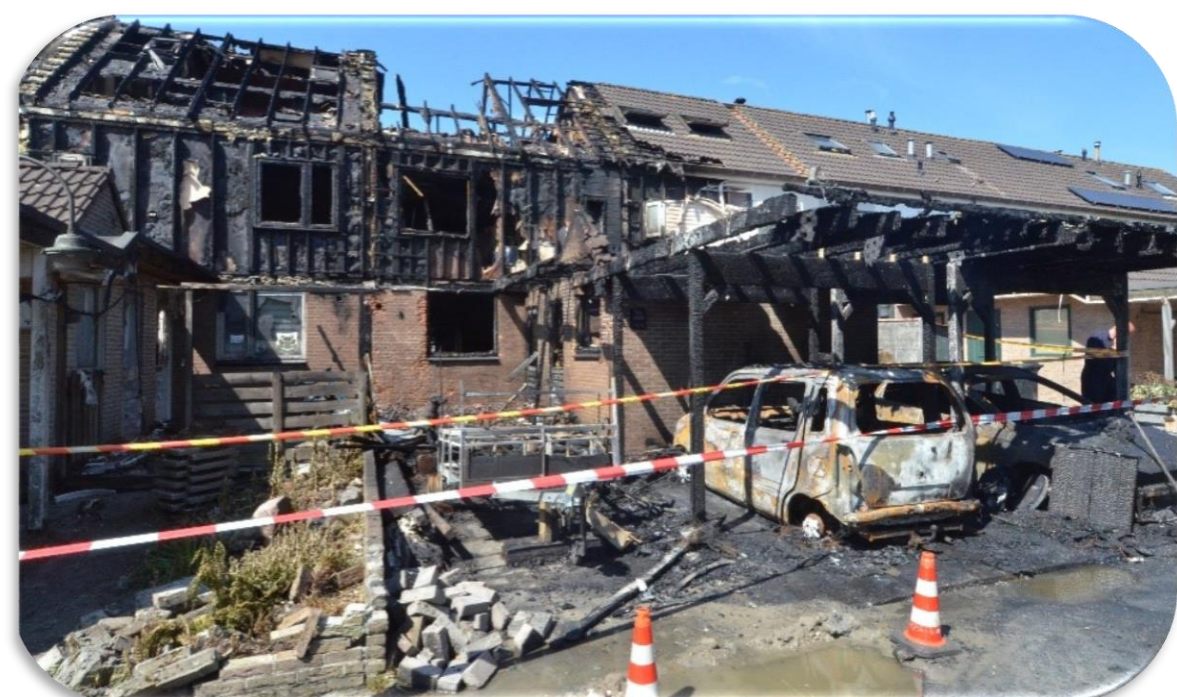

Brandverloop

De brand is waarschijnlijk door brandstichting ontstaan in een personenauto onder een carport aan het Hoefblad 116 in Zwaag. De brand ontwikkelt razendsnel en slaat na een aantal minuten over naar een dubbele carport, een schutting, een tweede geparkeerde auto, een bankstel en de schuren van de woningen 115 en 116. De wind heeft een kracht van 3 á 4 beaufort en waait richting de gevels van de woningen 115 en 114.

Omdat de aangebouwde schuren van elkaar gescheiden zijn middels een houten wand, is er géén sprake van weerbaarheid tegen branddoorslag en overslag. In de schuren zijn veel brandbare materialen aanwezig (met name in de schuur van 115). Naast de schuur op het erf van woning 115 staat een hoeveelheid materialen die een bijdrage leveren aan de brand zoals een aanhanger, drie vuilcontainers, een kunststof berging en een tuinset. De vuurzee die ontstaat (zie bovenstaande foto) wordt door de wind tegen de gevel geduwd. Daardoor bezwijkt het keukenraam van woning 115 nog voordat de brandweer ter plaatse is. De bewoner van 115 bevindt zich op dat moment nog binnen op de begane grond en moet via de achtertuin de woning ontvluchten. Door het bezwijken van het keukenraam ontstaat er een open verbinding tussen de binnenzijde van woning 115 en de zich volop ontwikkelde brand buiten (zie foto boven deze tekst).

De brand breidt verder uit via kieren die door de brand ontstaan tussen de geveldelen en het houten skelet van de 1^e etage naar boven en bereikt daar de dakgoot. Vanaf de dakgoot komen de vlammen in contact met de dakisolatie (pur platen)

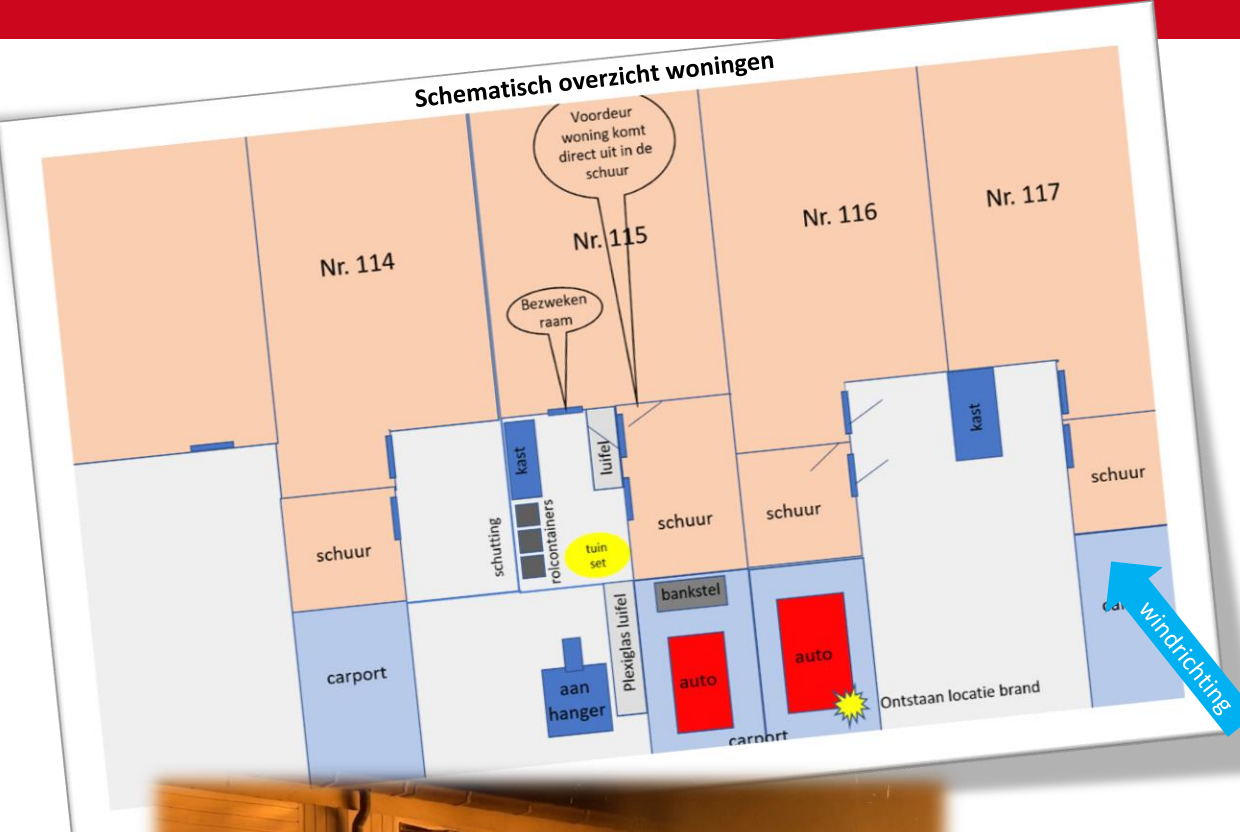

Colofon

Dit product is eigendom van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Dit document is bedoeld om ervaringen te delen en mag intern bij de brandweer in Nederland gebruikt worden. Voor verspreiding met andere doelstellingen en buiten de brandweerorganisatie dient eerst toestemming te worden gevraagd. Er kan contact opgenomen via emailadres: link@vrnhn.nl. LInK staat voor Leren, Innovatie & Kwaliteit en maakt onderdeel uit van team Kennis & Informatie Brandweer.

“Dit had iedereen kunnen gebeuren”

Schematisch overzicht woningen

Brandproef gevelbekleding

Tijdens en na de inzet gaat het gerucht dat de gevelbekleding van woning 115 een grote bijdrage zou hebben geleverd aan het snelle brandverloop. Op basis van deze geruchten zijn door het TBO brandproeven uitgevoerd met restanten gevelbekleding van woning 115. Volgens opgave zou de gevelbekleding, planken van het merk “Werzalit” voldoen aan brandklasse B “moeilijk brandbaar”.

Door TBO uitgevoerde brandproeven laten zien dat de geveldelen zeer slecht branden. Bij extreme verhitting over een langere periode verkoolt het materiaal deels en blijven er door uitdamping even vlammen zichtbaar, maar deze gaan direct weer uit zodra het aanstralen stopt. Het materiaal krimpt wel waardoor er kleine kieren tussen de planken ontstaan. De vlammen kunnen zo achter de gevelbekleding verder zijn uitgebreid.

Conclusie: De gevelbekleding van woning 115 heeft géén grote bijdrage aan het brandverloop geleverd. De gevel van woning 114 was bekleed met kunststof schroten. Deze schroten zijn door de stralingswarmte en het vlamcontact al snel verdwenen. Hier hebben de vlammen vrij spel op het houten skelet en het isolatie materiaal van de 1e etage (zie foto boven deze tekst).

Conclusies inzet brandweer

De eerste meldingen aan de meldkamer Noord-Holland gaven géén ander beeld dan een autobrand onder een carport. Door het gelijktijdig behandelen van meerdere incidenten op de meldkamer was het onmogelijk focus te houden op dit incident. Ruim een minuut voordat de eerste TS ter plaatse was kwamen er meerdere 112 meldingen binnen die een mogelijke scenarioverslechtering aankondigen. Dit is door de meldkamer niet gedeeld en de meldkamer schaalde zelf niet op.

De navigatie van de chauffeur in de TS werkte niet. De bevelvoerder besluit daarom zelf de navigatie op zich te nemen en tegelijkertijd de waterwinning op te zoeken. Het kladblok kwam bij de bevelvoerder verwarrend over door het gebruik van kleine letters, hoofdletters, cijfers en afkortingen door elkaar heen. Daardoor heeft de 110 niet de volledige inhoud gelezen en de tekst “gebouw/bouwwerk in gevaar gemist”. Ter plaatse bleek de werkelijkheid niet te kloppen met het beeld dat aanrijdend was gevormd. Door de aanwezigheid van veel “filmend” publiek koos de 110 voor een snelle inzet met twee hoge druk stralen op de brandende auto’s, de carport en de gevel van 116. Het koelend vermogen en de worplengte van deze stralen was echter onvoldoende. Het risico op uitbreiding via de gevel mede door de windrichting was reëel.

De brand ontwikkelde zich door de omstandigheden razendsnel. Toen de eerste TS ter plaatse kwam was de brand al overgeslagen tot in woning 115. De branduitbreiding naar de andere woningen via de constructie aan de buitenzijde had hoogstwaarschijnlijk ook niet voorkomen kunnen worden als bijvoorbeeld direct een blussing met lage druk was ingezet.

Het vele berichtenverkeer via de ether richting zowel de bevelvoerder als de OvD heeft druk verhogend gewerkt. Dit had effect op de effectiviteit van het optreden en werkte door in de hele inzet. De inzet van de hoogwerker was niet effectief door onder andere een gebrekkige waterwinning en een technisch mankement. Belangrijke informatie zoals de aanwezigheid van mogelijk zwaar vuurwerk is niet centraal gedeeld. Omdat de taakcommandant bewust afstand nam van het incident ontstond er ruimte om samen met de OvD weer grip op het incident te krijgen.

De centralist nummert de eenheden op volgorde van in melden. Zo ontstaat de situatie dat een bedien TS van het GWV wordt ingedeeld als de 140. Er is door de meldkamer een tweede GWV gealarmeerd. Dit is ontstaan omdat de centralist in het meldkamersysteem een GWV 2500 heeft ingevuld waardoor er automatisch een tweede GWV wordt gealarmeerd.

Aanbevelingen

- Leg tijdens oefeningen meer nadruk op de human factors, waaronder psychologische druk. Maak mensen breder vertrouwd met het principe “stop en denk na” zodat zij weerbaar worden voor afwijkingen en terug kunnen vallen op gemaakte afspraken zoals een taakverdeling, stellen van prioriteiten, de toepassing van beschikbare middelen en de basisprincipes. Zorg ervoor dat oefening en praktijk beter op elkaar aansluiten (train as you fight, and fight as you train).
- Borg dat fundamenteel vernieuwde inzichten of werkwijzen zoals de basisprincipes van brandbestrijding ook bij het zittend personeel bekend zijn. Hierdoor spreekt iedereen dezelfde taal en ontstaat er ruimte voor de juiste prioriteiten. Pas hier ook de procedures en protocollen op aan.
- Investeer in een andere etherdiscipline. Elimineer de ruis bij alle incidenten, zodat dit routine wordt. Hierdoor ontstaat ruimte voor het doorgeven van belangrijke berichten. Berichten moeten worden herhaald door de ontvanger zodat er een check mogelijk is of de informatie juist is overgekomen.
- Investeer qua publieksvoorlichting in het kweken van begrip voor de werkzaamheden van de brandweer. Vertel wat de brandweer doet en waarom. De voorlichter van dienst kan hier meer in betekenen tijdens een incident. Hulpverleners moeten fysiek en mentaal de ruimte krijgen om hun werk te doen.
- Zorg ervoor dat essentiële informatie altijd wordt gedeeld en dat het wordt teruggekoppeld of dit is ontvangen. Check deze informatie nogmaals tijdens een fysiek overlegmoment.

Tips

- Zorg altijd voor een fysieke controle van de waterwinplaats voor het GWV en zorg voor afstemming tussen de eenheden bij (de start van) de waterlevering via het waternet.
- Laat als meldkamer het moment van opschalen niet afhangen van het ter plaatse komen van de eerste eenheid. Als er redenen zijn om op te schalen, schaal dan op!

Colofon

Dit product is eigendom van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord. Dit document is bedoeld om ervaringen te delen en mag intern bij de brandweer in Nederland gebruikt worden. Voor verspreiding met andere doelstellingen en buiten de brandweerorganisatie dient eerst toestemming te worden gevraagd. Er kan contact opgenomen via emailadres: : link@vrnhn.nl. LInK staat voor Leren, Innovatie & Kwaliteit en maakt onderdeel uit van team Kennis & Informatie Brandweer.